

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4SŽk/20/2019
Identifikačné číslo spisu: 7018200584
Dátum vydania rozhodnutia: 05.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7018200584.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a zo sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci žalobcu: F. K. G., bytom N. XX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10, Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO 1N 23172/2017-4012/2018, ČRZ: 51234/2018 zo dňa 18. apríla 2018, konajúc o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/45/2018-43 zo dňa 21. februára 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/45/2018-43 zo dňa 21. februára 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh žalovaného na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z a m i e t a.

Odôvodnenie

1.

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „správny súd“) podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“ alebo „Správny súdny poriadok“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. KaPO 1N 23172/2017-4012/2018, ČRZ: 51234/2018 zo dňa 18. apríla 2018, ktorým žalovaný podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti. Krajský súd zároveň vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

2. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaný rozhodnutím č. KaPO 1N 23172/2017-4012/2018, ČRZ: 51234/2018 zo dňa 18. apríla 2018 nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci v konaní pred súdom v právnej veci správnej žaloby o ochranu subjektívnych práv, porušených rozhodnutím správneho orgánu- Finančného riaditeľstva Slovenskej

republiky č. 1416093/2017 zo dňa 27.10.2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie mesta Spišské Podhradie č. 179152012 zo dňa 29.06.2017, ktorým bol žalobcovi vyrubený úrok z omeškania za obdobie od 01.09.2012 do 31.08.2016 vo výške 5,01 € za nezaplatenie prvej splátky dane z nehnuteľnosti na rok 2012 v lehote splatnosti. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného vyplýva, že hodnota sporu v danej veci, s ktorou sa žalobca na žalovaného obrátil, je vo výške 5,01 €, a teda neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 278/2017 Z.z, t. j. sumu 480 €, ktorá je jedným z kritérií pre priznanie požadovanej právnej pomoci, okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

3. Krajský súd zaujal v predmetnej veci odlišné stanovisko, ako žalovaný, konštatujúc, že hodnotu sporu v správnom súdnictve, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu, nie je možné vyčíslieť v peniazoch. Krajský súd v tejto súvislosti označil právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyslovený v rozsudku č. k. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29. novembra, na ktorý žalovaný vo svojom rozhodnutí poukazoval, za ojedinelý, nereprezentujúci ustálenú rozhodovaciu prax v zmysle § 139 ods.3 SSP.

4. Naproti tomu krajský súd na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 6Sžo/70/2016 zo dňa 28. septembra 2017, v ktorom bolo konštatované: „Predmetom konania v správnom súdnictve je teda preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov. V rámci tohto typu súdneho konania ide o posúdenie, či postup a napadnuté rozhodnutie vydané správnym orgánom možno považovať za súladné s príslušnými právnymi predpismi, čo samo o sebe je skutočnosťou objektívne peniazmi neoceniteľnou. Správne súdnictvo nie je založené na nachádzaní subjektívnych práv jednotlivca vrátane určovania ich spornej výšky. V praxi síce môže nastať situácia, keby rozhodnutie správneho orgánu znie na určitú sumu (napr. dorubenie dane), avšak na účely jeho súdneho prieskumu je smerodajný dôvod vydania takého rozhodnutia a určenia tejto výšky, a nie samotná výška, pričom dôvod vydania takéhoto rozhodnutia a určenia tejto výšky nie je možné ako hodnotu veci určiť.“

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnom rozsudku ďalej poukázal na skutočnosť, že „v správnom súdnictve sa na účely určenia základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby bez výnimky aplikuje § 11 ods. 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v rozhodnom znení, a nie § 10 vychádzajúci z hodnoty sporu. Rovnako v tejto súvislosti Najvyšší súd SR poukazuje na Prílohu I., položka č. 10 Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu k zákonu 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, podľa ktorej sa súdny poplatok v správnom súdnictve platí pevnou sadzbou a nie vypočítanou z hodnoty predmetu konania.“

6. Vychádzajúc z uvedených skutočností krajský súd dospel k záveru, že žalobca v správnom konaní o priznanie nároku na právnu pomoc preukázal splnenie zákonnej podmienky podľa § 6 ods.1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z.

2.

7. Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/45/2018-43 zo dňa 21. februára 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

8. Žalovaný v kasačnej sťažnosti konštatoval, že bolo jeho povinnosťou sa v prejednávanej veci zaoberať posudzovaním, či bola splnená podmienka hodnoty sporu, ako jedna zo zákonom stanovených podmienok pre priznanie právnej pomoci. Žalovaný naďalej zastáva názor, ktorý vyjadril správnu žalobou napadnutom rozhodnutím, a to, že v prejednávanej veci hodnota sporu neprevyšovala hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 278/2017 Z. z., t.j. v čase vydania rozhodnutia sumu vo výške 480 €. Z uvedeného dôvodu žalovaný dospel k záveru, že

podmienka hodnoty sporu v zmysle § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z. nebola v danom prípade splnená.

9. Podľa názoru žalovaného krajský súd vec nesprávne právne posúdil, tvrdiac, že kritérium hodnoty sporu sa netýka posudzovanej veci, a teda v tomto konaní nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch, a to aj napriek skutočnosti, že žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu,

10. Žalovaný v predmetnom kontexte argumentoval, že slovné spojenie „hodnota sporu“, nachádzajúce sa v ustanovení § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z., je potrebné vykladať ako „hodnota právnej veci“, do ktorej sa žiada o poskytnutie právnej pomoci. Použitím striktno gramatického výkladu by muselo platiť, že žalovaný nemôže skúmať hodnotu sporu vo všetkých nesporných konaniach, a to ani v prípadoch, keď sa dá jednoznačne ustáliť.

11. Obdobne žalovaný posudzuje hodnotu sporu napríklad aj v prípadoch žiadostí o poskytnutie právnej pomoci v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, kedy výsledkom konania nemusí byť vždy aj zaplatenie peňažnej sumy jedným z manželov na vyrovnanie podielov, ale výsledkom môže byť aj prikázanie jednotlivých vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva do výlučného vlastníctva účastníkov konania. V takom prípade žalovaný posudzuje hodnotu či už hnutelných alebo nehnuteľných vecí, ktoré tvoria bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, aj keď len zo samotného označenia konania nie je možné hodnotu sporu zistiť.

12. Žalovaný zároveň zdôraznil, že bez existencie sporového konania, predmetom ktorého bolo zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5,01 €, by neexistoval ani skutkový základ iniciovať súdne konanie o preskúmanie zákonnosti správneho orgánu.

13. Žalovaný opätovne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29. novembra 2016, zdôrazňujúc, že v danom prípade sa jednalo o obdobnú vec a tú istú právnu otázku. Samotným predmetom sporu v danej veci nebolo peňažné plnenie spočívajúce v zavinených trovách výkonu trestu odňatia slobody, ale obdobne ako v prejednáwanej veci, preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu. Žiadateľovi v danom prípade nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti vyslovil, že posudzovanie hodnoty sporu žalovaným v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je zákonné.

14. Názor krajského súdu, podľa ktorého ide v prejednáwanej veci o spor, v ktorom nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch, považuje žalovaný za nesprávny. Napriek skutočnosti, že nejde o sporové konanie, hodnotu sporu, resp. danej právnej veci je v danom prípade podľa názoru žalovaného možné vyčísliť a preto je žalovaný povinný posudzovať splnenie podmienky hodnoty sporu.

15. Žalovaný argumentoval, že zmyslom stanovenia zákonnej podmienky hodnoty sporu je jednak to, že neposkytnutie právnej pomoci v prípadoch, ktoré je možné oceniť peniazmi a ktoré nedosahujú hodnotu minimálnej mzdy, nepredstavuje významný zásah do práv občana, ako aj to, aby náklady, ktoré vzniknú štátu v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci neboli v zjavnom nepomere k celkovej hodnote sporu. Týmto sa zároveň predchádza zneužívaniu inštitútu právnej pomoci osobami, ktoré sa neúmerne často obracajú na súdy.

16. V závere kasačnej sťažnosti žalovaný zdôraznil, že vzhľadom na samotný účel zákona č. 327/2005 Z. z., jeho postavenie ako lex specialis a celú koncepciu poskytovania právnej pomoci zastáva stanovisko, že v konaní o nároku žalobcu na poskytnutie právnej pomoci v predmetnej právnej veci postupoval zákonne, pričom si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia.

17. Žalovaný zároveň požiadal o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, konštatujúc, že sú na takýto postup splnené zákonné predpoklady.

3.

18. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril písomným podaním, doručeným Krajskému súdu v Košiciach dňa 17.06.2019, v ktorom navrhol, aby kasačný súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

19. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že kasačnú sťažnosť žalovaného nepovažuje za dôvodnú a zároveň ju označil za neprípustnú v zmysle § 430 ods. 3 písm. b/ SSP. Žalovaný podľa názoru žalobcu relevantným spôsobom nevymedzil dôvod kasačnej sťažnosti, keď poukázal na svoje podanie pred krajským súdom. Žalobca zároveň namietal, že kasačná sťažnosť žalovaného nespĺňa náležitosti kasačnej sťažnosti v zmysle § 445 ods. 1 SSP, keďže neobsahuje opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov bola podaná.

20. Žalobca sa stotožňuje s názorom krajského súdu, vyjadreným v odôvodnení jeho rozhodnutia, podľa ktorého hodnotu sporu nie je možné v danom prípade vyčíslieť, nakoľko ide o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu.

21. Vo vzťahu k poukazu žalovaného na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29. decembra 2018 (pozn. autora: správne má byť 29. novembra 2018) žalobca uviedol, že závery obsiahnuté v danom rozsudku nemožno na danú vec aplikovať z dôvodu, že sa nejedná o obdobnú vec.

4.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

23. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

24. Podľa § 454 SSP, na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

25. Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že žalovanému bola dňa 19.02.2018 doručená žiadosť žalobcu o poskytnutie právnej pomoci v konaní o správnej žalobe označenej „o neplatnosť rozhodnutia správneho orgánu- Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1416093/2017 zo dňa 27.10.2017“. Predmetným rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1416093/2017 zo dňa 27.10.2017 bolo potvrdené rozhodnutie obce Spišské Podhradie č. 179152012 zo dňa 29.06.2017, ktorým bol žalobcovi vyrubený úrok z omeškania za obdobie od 01.09.2012 do 31.08.2016 vo výške 5,01 € za nezaplatenie prvej splátky dane z nehnuteľnosti na rok 2012 v lehote splatnosti. Podanou správnu žalobou sa žalobca dožadoval zrušenia napadnutého rozhodnutia.

26. Žalovaný rozhodnutím č. KaPO 1N 23172/2017-4012/2018, ČRZ: 51234/2018 zo dňa 18. apríla 2018 podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci v konaní pred súdom v právnej veci správnej žaloby o ochranu subjektívnych práv porušených rozhodnutím správneho orgánu- Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1416093/2017 zo dňa 27.10.2017, pričom uvedený záver odôvodnil tým, že v danom prípade nebola splnená jedna z troch zákonných podmienok, vyžadovaných na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci (§ 6 ods. 1

zákona č. 327/205 Z. z.), a to konkrétne podmienka, že hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 278/2017 Z. z., t. j. sumu 480 € ku dňu 19.02.2018, ako dňu podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.

5.

27. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z., účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

28. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci

a) občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky,

b) v cezhraničných sporoch v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach a v rodinnoprávných veciach,

c) v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny, v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky,

d) osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu v konaniach súvisiacich s podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

29. Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., sa účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

30. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

31. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a/ a b/ musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

6.

32. Podľa § 447 ods. 1 SSP, kasačný súd môže na návrh sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa uznesením priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

33. Podľa § 447 ods. 2 SSP, nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia kasačného súdu podľa odseku 1 sa do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie

nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci. Na rozhodovanie o odkladnom účinku sa primerane použijú ustanovenia § 186 až 189 okrem lehôt podľa § 187 ods. 1 a 3.

34. Podľa § 188 SSP, ak správny súd návrhu žalobcu nevyhovie, uznesením ho zamietne.

35. Inštitút odkladného účinku je koncipovaný ako dočasná procesná ochrana účastníka správneho konania pred okamžitým výkonom pre neho nepriaznivého rozhodnutia za predpokladu, že sú splnené zákonom stanovené podmienky. Odkladný účinok kasačnej sťažnosti možno priznať v prípadoch, ktoré nie sú uvedené v § 446 ods. 2 SSP, iba na návrh sťažovateľa, resp. opomenutého sťažovateľa. Podmienkami priznania odkladného účinku sú hrozba závažnej ujmy pre sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa a skutočnosť, že priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Z pojmu „závažná“ vyplýva, že hroziaca ujma nesmie byť nepatrná, ale musí mať závažný dopad pre sťažovateľa.

36. Po posúdení horeuvedených skutočností dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že návrhu žalovaného na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti nie je možné vyhovieť. Najvyšší súd Slovenskej republiky predmetný procesný návrh nepovažoval za dostatočne odôvodnený a preukázaný, keďže žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že by mu v prípade zamietnutia návrhu na priznanie odkladného účinku hrozila závažná ujma a ani túto hrozbu bližšie nešpecifikoval.

7.

37. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalovaného vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Košiciach po tom, ako sa oboznámil s obsahom súdneho a k nemu pripojeného administratívneho spisu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

38. Predmetom súdneho prieskumu pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky je rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, ktorým zrušil rozhodnutie žalovaného č. KaPO 1N 23172/2017-4012/2018, ČRZ: 51234/2018 zo dňa 18. apríla 2018, ktorým žalovaný podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z., t. j. z dôvodu nízkej hodnoty sporu.

39. Za kľúčovú v danej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky označuje otázku právneho posúdenia potreby skúmania podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v podobe hodnoty sporu v zmysle § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z. v prípadoch, kedy navrhovateľ žiada o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v konaniach pred súdom v správnom súdnictve (konkrétne v konaniach, ktorých predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy).

40. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že základným účelom zákona č. 327/2005 Z.z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Zákonodarca stanovil tieto podmienky v ustanovení § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. kumulatívne, čo znamená, že na to, aby bola žiadosť o poskytnutie právnej pomoci posúdená kladne, je nevyhnutné splniť všetky v uvedenom zákonom ustanovení upravené podmienky. Dve z troch predmetných podmienok musia byť navyše splnené počas celého trvania poskytovania právnej pomoci (viď § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z.). Jednou z takýchto podmienok je práve určenie hodnoty sporu, v rámci ktorého sa o právnú pomoc žiada. Hodnota takého sporu musí prevyšovať hodnotu minimálnej mzdy stanovenej v príslušnom období.

41. V prípade žiadosti žalobcu o poskytnutie právnej pomoci žalovaný ustálil, že hodnota sporu, s ktorým sa žalobca ako žiadateľ na žalovaného obrátil so žiadosťou o právnu pomoc, predstavuje sumu 5,01 €, ako suma úroku z omeškania za obdobie od 01.09.2012 do 31.08.2016, ktorá mu bola vyrubená z dôvodu nezaplatenie prvej splátky dane z nehnuteľnosti na rok 2012 v lehote splatnosti rozhodnutím Obce Studenec ako prvostupňovým orgánom a potvrdená odvolacím orgánom. Vzhľadom na skutočnosť, že vyššie špecifikovaná suma neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ustanovenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 278/2017 Z.z, nebola splnená jedna zo zákonných podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc. Krajský súd sa s uvedeným právnym posúdením žalovaného nestotožnil a ustálil, že predmetom sporu, v ktorom žalobca žiada o poskytnutie právnej pomoci, je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vyššie uvedeného druhostupňového správneho orgánu-žalovaného, čo nie je možné vyčísliť či posudzovať v peniazoch. Podľa názoru krajského súdu ide v danom prípade o spor, v ktorom nie je možné jeho hodnotu vyčísliť.

42. Po dôkladnom preskúmaní danej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že sa s názorom krajského súdu nestotožňuje a jeho rozhodnutie považuje za nesprávne. V zmysle vyššie uvedeného je povinnosťou žalovaného pri posudzovaní žiadosti žiadateľa o poskytovanie právnej pomoci skúmať splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. Jednou z týchto podmienok je podľa písm. c/ uvedeného zákonného ustanovenia aj hodnota sporu, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie právnej pomoci a ktorá musí prevyšovať hodnotu minimálnej mzdy stanovenej osobitným právnym predpisom v rozhodnom období. Táto podmienka sa netýka sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch. Účelom stanovenia takéhoto peňažného limitu je predovšetkým zabezpečiť, aby náklady, ktoré vzniknú štátu v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci, neboli v zjavnom nepomere k celkovej hodnote sporu. Medzi základné ciele sledované ustanovením tejto podmienky patrí taktiež snaha zamedziť zneužívaniu inštitútu právnej pomoci osobami, ktoré sa neprimerane často obracajú na súdy.

43. Zákon č. 327/2005 Z. z. v tejto súvislosti nevymedzuje pojem „spor“. Z vymedzenia rozsahu pôsobnosti tohto zákona v zmysle § 3 ods. 1 a tiež z vymedzenia pojmu „právna pomoc“ v zmysle § 4 ods. 1 písm. a/ je vo všeobecnosti pod pojmom „spor“ možné rozumieť akúkoľvek právnu vec týkajúcu sa uplatňovania alebo bránenia subjektívnych práv. Nejde teda len o súdne sporové a nesporové konania, ale aj mimosúdne (správne) konania a rovnako tak preskúmanie rozhodnutí v správnom súdnictve. Pojem „spor“ preto nie je možné vykladať striktnie gramaticky. Predmetný záver je potrebné primerane aplikovať aj vo vzťahu k výkladu pojmu „hodnota sporu“. V opačnom prípade by pod tieto pojmy nebolo možné podriaďovať napríklad konania v rámci súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov. Na základe uvedeného možno zaujať stanovisko, že prípady týkajúce sa správneho súdnictva (preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov), v ktorých sa žiada o poskytnutie právnej pomoci, je taktiež potrebné posudzovať z hľadiska, či spĺňajú podmienky ustanovené v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., a to aj vo vzťahu k podmienke pod písm. c/, t. j. podmienku hodnoty sporu.

44. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom kontexte dodáva, že vyššie špecifikované závery platia za predpokladu, že hodnota sporu v rámci správneho súdnictva sa dá vyčísliť v peniazoch. Prípád žalobcu patrí práve do tejto skupiny sporov, keďže jeho predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia druhostupňového finančného orgánu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým mu bol vyrubený úrok z omeškania v presne stanovenej výške z dôvodu nezaplatenie prvej splátky dane z nehnuteľnosti. Naproti tomu, iným prípadom v rámci správneho súdnictva, v ktorom by hodnotu sporu nebolo možné vyčísliť v peniazoch, sú napríklad konania podľa štvrtej časti Správneho súdneho poriadku, t. j. konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy, konanie o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy a i.

45. Na podporu svojej argumentácie Najvyšší súd Slovenskej republiky, obdobne ako žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia, poukazuje na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29. novembra 2016, v ktorom bola posudzovaná obdobná vec a konštatovaná správnosť postupu žalovaného pri posudzovaní hodnoty sporu. Rovnako ako v prípade žalobcu, aj vo veci posudzovanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10Sžo/371/2015 nebola priznaná

právna pomoc v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu z dôvodu nesplnenia podmienky hodnoty sporu.

46. Vo vzťahu k rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti poukázal (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/61/2013 zo dňa 30. januára 2014, sp. zn. 5Sžo/62/2013 zo dňa 30. januára 2014, sp. zn. 7Sžo/13/2014 zo dňa 24. septembra 2015, sp. zn. 5Sžo/11/2014 zo dňa 27. júna 2014, sp. zn. 5Sžo/55/2013 zo dňa 31. októbra 2013), Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že tieto sa týkajú skutkovo odlišných vecí, v ktorých žalovaný rozhodol o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu zrejmej neúspešnosti sporu a nie z dôvodu nesplnenia podmienky hodnoty sporu tak, ako tomu bolo v prejednávanej veci. Z uvedeného dôvodu nemožno závery vyslovené v týchto rozhodnutiach aplikovať, resp. odkázať na ne za účelom podpory stanoviska žalobcu v danej veci.

47. Ak teda krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného, ktorým nebol žalobcovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci pre nesplnenie podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z. a ustálil, že v prípade žalobcu nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch, zaťažil svoje rozhodnutie vadou nezákonnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude v zmysle § 469 SSP viazaný vysloveným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

48. V závere považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za dôležité zdôrazniť, že vydaním napadnutého rozhodnutia zo strany žalovaného, ktorým nebol žalobcovi z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z., právo žalobcu domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušným súdom ostáva zachované.

8.

49. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

50. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach a vec mu vrátil na ďalšie konanie, potom v kontexte s vyššie citovaným ustanovením o trovách kasačného konania, o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne Krajský súd v Košiciach.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.